

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar 1. emelet, a külső folyosón.
Bérmentellen leveleket csak ismeri kezől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.
Kiadóhivatal:
Főtér, a törvényszék melletti Neumann-háznak utcára nyíló helyiségében.
Hirdetéseket díjazabály szerint. Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is
Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 12 fr.
Fél évre 6 fr.
Negyed évre 3 fr.
Egy hónap 1 fr.
Vidékire postán küldve:
Egész évre 14 fr. — kr.
Fél évre 7 fr. — kr.
Negyed évre 3 fr. 50 kr.
Egy hónap 1 fr. 20 kr.
Hirdetéseket helyben ártandók.

Isten óvja Bulgáriát!

Arad, szeptember 2.

Az egész világ meleg rokonszenve kíséri Sándort elhagyott országába. Népei küldöttségeket menesztenek eléje, hogy alattvalói hűségükről biztosítsák. Utjában mindenütt diadalmeneteket tart, melyekben a ragaszkodásnak és szeretetnek alig képzelhető jeleivel találkozunk. Fejedelmek sietnek vissza térte alkalmából üdvözölni. Az öt gratulálók sorából nem hiányzik még a szerbek királyja sem, akivel csak nem rég vívott élet-halál harczt. Oroszországba léptekor ünnepi díszben fogadják az összes államok diplomatái, még az oroszét sem véve ki. Általán véve örm és lelkesedés kíséri az ünnepelt hős fejedelmet, kinek sorsát megirgylhetné bármily hatalmas állam uralkodója is.

Es mégis . . . vagy annál is inkább, okunk van Sándor sorsa iránt komolyan aggodni.

Ugy látszik hogy az orosz diplomácia csufos felsülése dacára nem hagyott föl aljas játékkal, de sőt a sorba kiközösölésre végett kétszeres erővel hozza mozgásba összes apparatúsa. És még mily ravasz utakon! Ártatlannak mutatja magát, mint akinek semmi része nincs a világ által elítélt eseményekben, s nyugodtságot látszik színelni, mintha a bulgár események még csak nem is érdekelnék. E mellett azonban nyakra-főre dolgozik alattomban, hogy zavarokat támaszthasson, s a diplomatiai körben előre is kinyerni törekszik az engedélyt arra, hogy a majd támadható zavarok megrendszabályozásának ürügye alatt joga legyen Bulgáriát megszállni.

Midőn Sándor felfelé tartott az újabb visszatérni Bulgáriába, értesült a világ, s elhatározása az összes nemzetek oly osztatlan becslésével találkozott, s amidőn a világok örvendetes eseménykép siettek meghozni a hirt, hogy Sándor fejedelm atyját maga a békeszerető Vilmos császár iparkodott a visszatérő ünnepelt fejedelm sorsa iránt megnyugtanni, alapos volt az általános hit, hogy Sándor visszatérése, miután Bulgáriában a legpéldásabb rend uralkodik, egy kis orosz duzzogás kivételével minden bonyodalom nélkül fog megtörténni, mert elvégre is bár

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája

(Szeptember 3.)

Közegészségügyi bajaink összefüggése természettudományi ismereteink hiányosságával.

Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. — Irta: Dr. Chyzer Kornél. (Vége.)

Egyes kiváló szakférfiak feltűntek már természettudományunk egén e század elején is, de azok működése isolálva maradt. Hasznát csak a tudomány élvezte és érte, társadalmunk, nemzetünk zöme nem.

Hegyeinket, bányáinkat a francia Beaudat-, Tatrán virányát a svéd Wahlenbergnek kellett leírni.

A természettudományok népszerűsítésének terén pedig vajmi kevés, sőt talán mondhatni, hogy semmi sem történt mindaddig, míg ezt a mi intézményünk, a m. orvostk és természetvizsgálók vándorgyűlését Bene Ferenc s a természettudományi társulatot a Bene által összehívott férfiak kebelében egy nappal eléb Bugát, Pál 1841-ben meg nem alapították. Itt kezdődik a magyar természettudomány.

A kor, melyben ez történt, a lelkesedés kora volt; s nem állhatom meg, hogy jellemzésére felejtethetlen barátom Káta Gábor erre vonatkozó lelkesült szavait a természettudományi társulat történetébe ne idézzem.

„Avagy volt-e valaha képes valaki tízezer forintért a száraz anyagba, mely annyira éngre tudjon lobbantani minden jóraváló férfi kebelét, mint itt azon gondolat, hogy hazánkat az imádott, s semmi oldalról nem méltányolt, a sok oldalról fenyegetett, a minden oldalról kizsákmányolt hazát elvégre saját magunk vegyi? gondjaink és partfogásunk alá.”

A két lelkes fejedelemtől csakugyan gyújtott, de e szent tűz csakhamar kialudt a muszáj oltárán, hogy a hazánk az akkor nagyobb lángokat verjen. A létező valóságunk nem a tudomány, de a nyers erő kifejtését nyelve.

mit határozott volna az eseményeket megelőzőleg, a hármas szövetség keretében Bulgáriát illetőleg, a hatalmának nem lehetett ignorálni a nép lelkesültségét és példás ragaszkodását fejedelméhez, melynek oktan bűnhődése legfeljebb arra a meggyőződésre szolgáltatott volna alkalmat más államok népeinél is, hogy az alattvalói hűség nemcsak hogy nem kötelesség, de büntetendő cselekmény, arra pedig nem lehetett oka sem Németországának, sem Ausztria-Magyarországának, hogy ily erkölcsellenes utmutatást adjon népeinek, vagy hogy Oroszország barátsága kedvéért a fejedelméhez hű bolgár nép megfenyítésére segédkezett nyujtson.

De okunk volt a bolgár események csendes lefolyásában azért is bizni, mert nekünk nemcsak hogy nem áll érdekünkben Oroszország balkáni befolyását erősíteni, de sőt állami érdekeink éppen az ellenkezőjét kívánják, miután pedig a Német- és Ausztria-Magyarországok közti szövetség az érdekek kölcsönös támogatásában találja alapját, hinnünk kellett, hogy Németország oldalunkon fog maradni akkor is, ha köztünk és Oroszország között kitérésre kerülne a dolog.

Ha azonban hitelt adhatunk a legutóbb nyert híreknek, melyeknek egyike még mindig a hármas szövetség legbensőbb egyetértését erősíti, másika a német hivatalos körök bulgárellenes hangon szólaltatja meg, harmadika az orosz beavatkozás közeli voltát hirdeti, egy negyediké ismét azt állítja, hogy Ausztria-Magyarország Bosznia occupálhatása fejében nem támaszt nehézségeket az orosz beavatkozás, illetve Bulgária megszállása elé, és ha ezekben hozzájárulunk még utóbbnak azt, hogy a muszáj által megvásárolt bolgár hadsereg egy része Sándor ellen akar actióba lépni, s hogy nyit ellenséggé már a fejedelm elé is indult; — ha, ismételjük, mind e hírek valósulni találnak, akkor fájdalommal kell kijelentünk, hogy a Sándor visszatérte fölötti örömünk korai volt. Akkor Sándornak jobb lett volna az aggodó apa ölék karjai közé sietni s legalább életét biztosítani.

Egy hadsereg, melynek megvásárolható tisztjei vannak, nem érdemel olyan hős fejedelmet, ki csak győzni

A tüzet kioltották. Az oltár sivar, a szív üres lett s a melyekben maradt valami, az csak elkeseredés volt.

De sem a nemzet, sem az eszme nem veszett el. A morális lethargiából a nemzet csak igen lassan ébredet, s ezt még a tudományok terén is csak rendőri felgyóelet alatt tehető.

A mi társulatunk, mely utolsó gyűlését 1847-ben Sopronban tartotta, az újraberendezés utáni gyűlést csak 1863-ban tarthatta meg. Sok idő kellett phoenixünknek, míg hamaivól megújodva emelkedett ki.

Itt van kezünkben, ápoljuk s ne hagyjuk megvétenni!
Ez a mi vándorgyűléstünk tehát s első szülöttünk a természettudományi társulat, alapították meg hazánkban a természettudományok művelését s üzik is sikerrel, kivált az utóbbi, mely állandóságánál, elterjedésénél, helyes irányánál s jelentékeny anyagi erejénél fogva igen sok és szép eredményt mutat fel.

Csak hogy én még azt keveslem. Academicánk, nemzeti muzeumunk felsőbb és középtanodáink tanterői, természettudományi társulatunk s a vele rokonirányú egyesetek legújabb időben a természettudományok számos ágaiban oly vívmányokkal, oly eredményekkel dicsekedhetnek, melyek nemzetünknek e terén a mívelt nyugat színvonalára emelik s egyes szakférfainknak méltó helyet biztosítanak a természettudományok pantheonjában.

De ez mind még nem elég.
Ez a természettudományok fényes palotájának aranyos messze tündökli kupolája, díszes ékítést falazata, de alapja nincs.

Alapjának, különös tekintettel a közegészségügyi előmozdítására, én azon természettudományi ismereteket tartom, melyek társadalmunkba mélyen hatolnak s abban gyökereznek meg, növekedésükkel ényomván a gyomot, a babonát, az előítéleteket.

Ezek magvát pedig csak a közép és népközlönyben vethetni el.

E terén pedig határozottan rosszul állunk.
Eltekintve attól, hogy mint Trefort fontos említt beszédében mondja: „nálunk a tudomány iránt kellő előszereket nem létezik

tud, de veszteni nem. Egy ország pedig, mely ily jellem nélküli hadsereget nevel, nem lehet érett az önállásra.

Más államok érdekeiért pedig miért áldozza föl magát Sándor?

Ha Angliának, Törökországnak s Ausztria-Magyarországnak érdekei kereszteszik az orosz érdekeket, ezekért küzdjön talán a kis ország fejedelme? Vagy ha azok nem mernek nyitlan szembeszállni az orosz törekvésekkel, csupa hűségigóly, Sándor kísértse meg ezt?

És ha Bulgária nem bírja felfogni saját életérdekét, hanem erőnek-erejével muszáj kancsuka alá akar kerülni, tán Sándor legyen a bohó, hogy egymaga álljon sikra az orosz szuronyok szévezrelével?

Ma tán kevésbé tudjuk, minő meglepetések és fordulatok várnak ujabban ránk Bulgáriában, de úgy látszik, nagyon is mély alapja volt a fejedelm által irt e pár szónak: »Isten óvja Bulgáriát!» — ny.

A „Times”rólunk. A „Times” Budavár visszavételének kétszázadik évfordulójára alkalmából következőleg nyilatkozik: „A magyarok oly tulajdonságokkal bírnak, melyek befolyásra és siker elérésére képesítik őket!”

A citylap célzást tesz a panszlavizmussal való összefüggés lehetőségére és aztán ezeket mondja:

„Mily más érzelmekkel ülne meg a magyar nemzet mai ünnepe, ha az orosz ellenséggel szemben aratott diadalt jelen tené. Lehet, hogy a magyarokra majd egyszer a hatalmas szláv birodalom elleni küzdelemben a legelőre lépnek beközönteneni a magyarok bátor, tenese és erélyes népfaj legyőzöttségéről szó sem lehet!”

A szerb egyházi congressus. A kormány már elhatározta, hogy a szerb egyházi congressus folyó évi október hó 27-ik napjára hívassék ujból össze. E határozat közöltett már Angyelic szerb patriarchával a végből, hogy az egyházi congressus egyebéhvására vonatkozó javaslatát a legfelsőbb helyre felterjesse. A szerb püspöki zsinat (synodus) pedig f. hó 15-én ült össze Karlovcán az 1879. évi congressus azon határozatainak lejártyalása végett, melyek hozzá utasítottak, ezek pedig: a parochiák és protopresbyteriatások rendezéséről szóló szabályrendelet. az

és még mindig sokan felesleges fényűzési cziknek, sallagnak tekintik — én sajnálattal néltölözöm a tudomány iránt általában s a természettudomány és különösen a természetrajz iránt való előszereket azoknál, kik hivatta volnának apostolai lenni.

Eber figyelemmel kísérem hazánk természetrajznak mozgalmát, ismerem Magyarország jelenléteken részében a természetrajzzal foglalkozókat, de középkorai tanár s népiskolai tanító vajmi kevés van köztük.

Ez sajtásákos túnsomény, hogy a számos tanárjelölt közül oly kevesen választják a természettudományi szakmát, s még ezek közül is a legnagyobb rész a physica és chemia felé fordul, magának a természetrajznak alig akad művelője, s azt is többnyire csak addig mivelvi, mi kénytelen vele. Mit várhatunk azután növendékeiktől!

Már pedig valamint magában a természetben, ugy a természettudományok művelésében sincs úgrás.

A dolgok egymásutánja azt hozza magával, hogy a természeti tudományok rendszerő fokozatos tanulmányozásának meg kell előznie azon tant, mely a számos egybegyűjtött adatból természeti törvényeket von le.

Ha nem lett volna Linné, basjosan jutott volna céljához Cuvier; s Cuvier nélkül talán Darwin sem alkotta volna meg rendszerét. S a mi áll magára a tudományra és annak ismeretere néve általában, azt én merem alkalmazni a tudomány egyes ágáinak s különösen a természetrajznak művelésére néve egy nemzet által.

Oly tudományág művelésének, melyről azt óhajtánok, hogy az a nemzet vérebe menjen át, éppen úgy kerestül kell menni azon tudomány gyermek- és ifju-korán, mint ment a tudomány maga.

Nemcsak művészekre, építőmesterekre, napszámokra is van szükség.

Még a tudatlanság a babona elleni harcban is semmire sem megy a hadvezér kőkatónák nélkül; másrészt könnyebben válik ki hadvezér kőkatónákból, mint ha ilyenek nincsenek.

Ha azt akarjuk, hogy a természettudományi ismeretek hazánkban terjedjenek, óhajtánunk s kerestül kell vínnünk azt, hogy mentül több iskolás gyermek, mentül több és

eparchiák szabályzata s az egyházi tanács szervezete. A verseczi szerb püspök is e synodusi ülésen fog megválasztatni.

Budavár visszavételének emlékünepe.

— A díszgyűlés. —

A Budavár visszavételének két százados évfordulója alkalmából Budapest főváros törvényhatósága és a magyar történelmi társulat által szerdán rendezett díszgyűlés, mint azt tegnap lapunk távirata részletesen jelzé, fényesen és öríasi közönség jelenlétében folyt le a vígadó nagyteremben.

Különös sulyt és fényt kölcsönzött az ünnepléne O Felsége a király jelenléte. Kit megérkezésekor a közönség határt nem ösmérol lelkesedéssel fogadott.

A díszlést R á t h Károly főpolgármester nyitotta meg egy hosszabb beszéddel, melyben az ünnepély jelentőségét kiemelve, beszámol a főváros határozata által kitűzött program egyes pontjainak végrehajtásáról, s bemutatja a nagy hadjáratról a főváros meg bízással készült monográphiát és emlékéremeket, s azután így végzi be beszédét:

Ez ünnepély, melynek megnyitását hivatalos állásom és működésem egyik legszebb momentumának tartom, hatóságai közeletünkhöz legényesebb s legőrvendesebb ténylet fogja száradokozni képezeni.

Adja az Eg, hogy ha majdan utódaink kétszáz év múlva mai ünnepeinkre vissza fognak emlékezni, imádják hazánk állapotát legálább is oly javulásnak tanúi legyenek, mint a mekkorát haladt nemzetünk a kétszáz év alatt, mely Budavár visszafoglalása óta a mai napig lefolyt.

Os Buda ormain ujra ott díszleg a királyi lak, szeretet apostoli királyunk székhelye. A legújabb kor monumentális alkotásai, a nagy haladás, mely nemzetünk szellemi és anyagi művelődése terén szemünk láttára megy végbé, és a törhetlen hűség magyar nép legbőbb vágyai, dicsőségesen országzó I. Ferencz József, szeretet királyunk O Felsége drága nevéhez vannak fűzve örök!

A király és a nemzet boldog egyetértésén egyetértés legbiztosabb záloga jólétünk és jóvónak.

Eljen a király! — Isten örök áldása az egész magyar haza fölött!

Ezután a történelmi társulat képviselőiben Kemény Gábor báró a társulat másodiknak tartott egy kiválóan szép ünnepi beszédet, hitvatkoza arra, miszerint az eszme, megünnepelni Budavár visszafoglalásának kétszázadik évfordulóját, a történelmi társulat kebelében keletkezett; hogy azonban az ige teetté vált, Budapest fővárosunk közönségének érdeme. A történelmi társulat ugyanis az ünneplé rendezése végett, teljes bizalommal fordult, mint erre leghivatottabbhoz, a fővároshoz. Így elkészült a történelmi kiállítás, a Budavár visszafoglalására vonatkozó monog-

többféle hivatású egyén kedvelje meg azokat, foglalkozzék a természeti tárgyak gyűjtésével, megismerésével s ily módon szerezen és gyűjtsen tapasztalást.

Ha ezek közül az ezredik sem fog od emelkedni, hogy képes legyen az általa kedvvel gyűjtött növények vagy állatok életét szabályzó törvények ismeretében hatolni, mégis nagy haszon fog háramlani foglalkozásából, mert míg egyrészt gyűjtése által hozzá fog járulni hazánk megismeréséhez s ez által nem fognak szorulni a még most is hazánk természeti kincseit felfedezni s velünk ismeretni hozzánk járó külföldre, másrészt az oly sokféleképen nyilvánuló élet gyakorlati látása, akaratlan szembesítés, ebből folyó megfigyelése által, még ha nem is tud belőle következtetni semmit, tapasztal, okul, azután nagyobb kedvvel olvas és könnyebben látja be a mások által hirdetet természeti igazságokat, mint ha e tárgy előtte egészen ismeretlen. Ily irányu mozgalom pedig csak a középkorlából indulhat ki.

Tudományos egyesületeink működésének sikere s a társadalomra való kihatása tetemesen növekedni fog, ha a középkorlából így előkészített talajt fog találni.

Erre nézve azonban elkerülhetlenül szükséges a középkorláb tanári karnak ily irányban való nevelése.

A természetrajzi tanárjelölteknek ugy kellene képezetnőük, hogy necsak állat és növény boncz- és élettant tudjanak s csak oly ösmerekekkel bírnak, mikre növendékeiket nem tanítják; de ismerjek és legyenek képesek könyv segédemlével felismerni az őket környező legközönségesebb s növendékeik által minden léptenyomon felderitet természeti tárgyakat, nehogy mint most történik a tudvágyó s kérdőszóködre mindig hajlandó gyermek előtt pirulva legyenek kénytelenek bevallani, hogy kérdéseire nem tudnak felelni, mi által előlük a növendékekben a vágyat a természeti tárgyak megismerésére.

S ne higgyék tisztelt halgatóim, hogy ezt csak én látom így. Olvassák el Paszlavszky Józsefnek természettudományi társulatunk egyik érdemes titkárnak, ki maga is középkorláb tanár az „Egyetértés” folyó évi július 11-iki számban a Tanügyi rovatban megjelent cikkét „a semináriumi tanárképzés

raphia, el az emlék-érem, emlék-tábla stb. és eljövének az ünnepléességek napjai.

Es ezen ünnepléesség hangulat, ment minden vádaskodástól. Törökország ma barátságos szomszédunk, melynek fejlődési viszonyait minden epe nélkül szemléljük.

Azután élénk színekkel vázolja az akkori állapotokat s azt a szívös kitarást, melyet a magyar nemzet létért való küzdelemben kifejtett. Midőn a nép nagy tömege — ugymond — annak minden egyes tagja, minden egyes családja küzdelemre kel az államhatallommal, mivel az nemzetiségét, hagyományos szervezetét, családi rendét, hitét, erkölcsi fel-fogatát támadja meg: mindenha öríasi erőt tud kifejteni. Ez magyarázza meg, hogy a viszonyosan nem oly nagy Magyarország, hogy a viszonyosan nem oly számos magyar-ság, az ozmanok minden diadali mellett is, oly nagy gátat képezett a XVI-ik században a valóban világra szülő hatalommal bírő török birodalomnak, hatalmi tetőpontján, a további terjeszkedésében. Es innen van az, hogy habár hazánk a megsemmisülés küzdött, minden irányban fel volt duzva, nemzetünk jőrese a küzdelemben elvért, mégis oly hatályos szerepet tudott viselni a XVII-ik században a török hőldotságnak visszafogálása körül.

Hosszasabban foglalkozom Erdély szerepével a visszahódítási küzdelemben, mint a mely ország szintén meg tudta brizni nemzet-i jellegét és kereszténységét, s a török hatalom elhanyatlásakor sietett visszatérni a magyar királyok jogára alá.

Budavár 1686-ban foglaltattat vissza és 1691-ben, tehát már öt év múlva Erdély visszatért a magyar koronához.

A formailag is kitűnő beszéd nagy hatást tett a halgatóságára.

Az emlékbeszédet a történelmi társulat megbízásából gr. Széchenyi Antal mondta.

A nagy terjedelmű szónoki mű az összes adatok feleléseivel critical történetét adja az egész visszahódítási hadjáratnak s különösen Budavár bevételének, kiterjeszkedve egyuttal a nagy harczban részt vett idegen nemzetek szerepére is.

Érdekes, hogy az ülés órája is pontosan összeesett a véres budai roham órájával. Kétszáz év előtt, 1686. szept. 2-dikán éppen d. u. órákor indult meg a három rohamos lob Buda ostroma. Most pedig ugyanabban az órában a vígadó ünnepelés kezdődött.

Érdekelték a díszgyűlésen a főtér előtt álló dörgő ójennel fogadta az ünnepléyre érkező I. Ferencz József király kocsiját.

Az ünnepléességekrol adjuk még a következő érdekesebb részleteket:

Az uralkodó a terem fejénél a baloldalon vörössel díszitet tagas emelvény várt, melyen egy bihorszóni bársony trónusz állott készen. A királytól balra fehér „maréchal Niel” rózsából készült korona-csokor nyugodott egy emelvényen; az ünneplő testületek ajándéka. A terem vége aranysegélyű vörös draperiával és forró égővi növényekkel volt ékítve s a díszítés közepén messziről kivehető vonásokkal Budavár 1686. évi védművei voltak egy térképen pontosan kirajzolva. Es előtt terült el a hivatalos vendégek emelvénye.

és a természettudományok.” Ugyanezeket mondja, de még többet is mond. Elmondja, hogy ott, hol középkorláb tanári karnak neveltik „a tanárjelöltek specialis érdekeivel keveset vagy épen semmit sem törődnek; s a miniszter által e célra szervezett tanárképző intézetben a tanárok a tudomány fejlesztésével elfoglalva, a tanárjelöltekkel nem foglalkoztatván, ezeknek gyakorlati vezetését az asszistensekre bízzák „kiknek sokszor még magoknál is tanulni kell, vagy ha valami tudnak, fiatal tudósk lévén, utánozzák tanárjaik tudományos módszereit s a szegény tanárjelöltek ott vannak, a hol voltak.”

Az ő szavaival mondom hogy „tudják a cryptogramok egyes osztályainak fejlődését, de nem ismerik meg a krumpli növényt; ismerik az állatok morphológiáját, de zavarba jönnek, ha a tanuló a legközönségesebb bogárnak nevet kérül tőlük.” Példákat is hoz fel. Emilit okleveles tanárt, ki a kakukot nem ismerte meg és a filemilyét látva öszintén bevallá, hogy sokkal nagyobbak képzelté; s másik a Primulát Chelidoniumnak deteminálta és hozzá teszi: „Es ezek nem kivételek, ez általában így van.”

Ily módon nevelt középkorláb tanári karral jobb jövőért közelem nem lehet.

S egy egyetemi tanárral, ki ily jelölteket tanít e tárgyról e napokban érkekezve, ő azt mondá nekem, hogy ez nem lehet más-kép, mert szerinte a tudományok ezen elemi részét a rendszerint a tanárjelölteknek már a gymnasiumban kellene elsajátítani s ily elő-ismerekekkel felruházva jönni az egyetemre.

De azon kérdésemre, hogy kitől tanulja hát mag a gymnasiumban? csak vállonitással tudott felelni.

Ezen állapotokon a mérvadó köröknek segíteni kell.

Egyáltalában középtanodáink tanrendze-rében kell valami nagy hibának lenni.

Csak még egy köztudománu feltűnő példát hozok fel. Nyolcz éven át tanítják a növendékeket a latin nyelvre, erre fektetik a nyolcz év alatt a fősulyt s az eredmény az, hogy száz közt alig tud belőle valamit egy-kettő.

Magam is szükségesnek tartom a classicus nyelv tanítását, de úgy, hogy a növendékek tudjanak is.

Arad és Vidéke.

Arad sz. kir. város igazoló választmánya a városüzlet elnöki k. termében f. é. v. szeptember 6 és 7. napján d. u. 3—5 óráig fogja ülését tartani...

TÁVIRATOK.

A nemzeti ünnep.

Budapest, szept. 2. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A délelőtti ünnepélyes program szerint folytatott a kedves időben és nagy közönség részvételével...

A főváros által az idegen vendégek tiszteletére adott banketten Ráth Károly főpolgármester mondta az első felköszöntőt kir. Ő Felsőre és a felségcsászárnak...

A császár Sándor fejedelemhez.

Bécs, szeptember 2. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az orosz császár egy táviratot intézett Sándor bolgár fejedelemhez...

Az „Aradi Közlöny” előfizetési feltételei.

Table with 2 columns: Helyben házhoz hordva, Egy évre, Félévre, Negyedévre, Egy hónapra.

Table with 2 columns: Vidékre postai szétküldéssel, Egy egész évre, Félévre, Negyedévre, Egy hónapra.

Az előfizetési pénzeket kérjük e hó végéig az alírott kiadóhivatalhoz ezimezve beküldeni.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel. Arad, 1886. évi szeptemberhóban.

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Szeptember 2. Péntek. R. cath. napt. Mansvöl. pk. Prot. napt. Mansvöl. Görög-orosz napt. (aug. 22.) Agatokik. Nap két 5. 21. perc, nyug. 6 óra 36 p.

matematikai tudományoknak s a természettudományok szegedelmével gyűjtött nagy gazdagságnak köszönhető.

Es a pestis? Ennek oly mérvű lehetőségét is csak a természettudományoknak köszönhetni. Tudjuk, hogy a járványok csak ott fészkelnek meg, ahol hol sepretnel, sziklos lakások várják őket...

A mi nemzedékünk tanult már valamit a természettől, s részben engedelmeskedett is a természetnek. S a természet eme részlete ismeretéről és az engedelmisség eme csekély töredékéről fogva már nincs pestisünk...

De az eddigi haladásból bátran következtethetjük, hogy természettudományi ismeretünk gyarapodásával s vívmányaink iránti engedelmisségünk növekedésével London ép úgy századokon keresztül ment fog maradni a typhus és cholera, mint ment volt két századon keresztül a pestis, mely a 17-ik század elején háromszor dúlta fel.

Igy mondta ezt Huxley, ki nem orvos, de századunk egyik lángelmeje, s én később voltam az ő általa felhozott példát idézni, mint a kérdést más hasonló példák illusztrálai azon meggyőződésben, hogy hazánkban a tekintélyek országában, egy angol nagy szellemek szavai többet fognak nyomni a latban vándorgyűléseink egyik napjszámának szavainál.

metország összezúzására törekszik, ma pedig Sándor fejedelem mellé sorakoznak, hogy Oroszországgal fönnálló barátságos viszonyunkat szétrombolják és fölidézze Nemetországra a vesztét.

A „Moszkovi Vjedomosti” azt a kérdést veti föl, vajjon Oroszország magukra hagyja-e barátait, a bulgáriai hazafiás mozgalom indítóit? Az egész bolgár népek egy orosz pártot kell képeznie. Bulgariát Oroszország teremtette. Az orosz vér árán teremtett Bulgária csak Oroszországgal és ennek védelme alatt állhat fönn.

A „Journal des Debats” egyik levelezője érdekes részletek közlő a bolgár fejedelem atyjával történt beszélgetéséről. A herceg többek közt megemlítte, miképp sajnós, hogy Oroszország a tényállásról Bulgáriában volt értesülve.

Legújabb posta.

Sándor bolgár fejedelem szerdán hajnali 2 órakor hagyta el Tírnóvárt és 8 órakor érkezett Elenába. A fogadtatás mindenütt egyforma lelkesült volt, mindenütt élénk tüntetéssel fogadták a fejedelmet, ami azt mutatja, hogy a lakosok őszinte és népi szeretettel minden faluból jönnek a parasztok, a pópák és minden mezővárosból az előkelőség a papok vezetésével, hogy kifejezést adjanak a fejedelem személyére és odaadásuknak a fejedelem ügyéért.

Altalában mondhatjuk, hogy Sándor fejedelem, a ki Stambulban és erős fedezet kíséretében tovább folytatja utazását, eddig mindenütt lelkesülten fogadták. Egy határtalanul lelkes volt a tüntetés, mely a fejedelem Philippopolban fogadta, honnan a fejedelem tovább utazva, valószínűleg már Pénteken is a Békés megyébe érkezik.

Egy Odessából érkező távirat szerint Radomirtól nem messze összehűlés volt Murtukov hadserege és a Sándor fejedelem ellen föllázadt ezred közt. Mindkét oldalról számos halott és sebesült van.

Murtukov ezredes innen hat ezredel Sophiába ment, hol is fogságba helyezte Karavelovot, Zankovot, Klement metropolitát, Nikiforovot és több más személyiséget. A fejedelem azonban elrendelte, hogy Karavelov és Zankov bocsáttassanak szabadon, mert ő volt minisztereit nem

majdnem kizárólag szemléletnek kellene lenni, sok helyütt hiányzanak a kellő taneszközök, gyűjtemények és a mi legfőbb, kellő képzett tanerők. Pedig mint Heer mondja „művelés és szellemes tanító a legjobb módszer, a legjobb tankönyv és legjobb iskolai törvény.”

A természettudományok két faja van. Az egyik megfigyeli a tárgyak alakját s azok viszonyát egymáshoz; — a másik az okokról s azok hatásokról tanít. Ha mi azt akarjuk elérni, hogy a természettudományi oktatás sikeres és áldásos legyen, szükséges, hogy a tanítvány közvetlen érintkezésbe jöjjön a természeti tárgyakkal és tényekkel s ne csak a könyvből ismerje azokat. Legyen képesítve saját észével belátni, hogy a dolog így van és másképp nem lehet.

Ennek hatása nemcsak közvetett lesz a természet megismerését illetőleg, de megtanítja a tanulót helyes gondolkodásra, következtetésre jobban és könnyebben, mint akár a grammatica, akár bármely más tan.

Ezért nagy fontosságú a természettudományok tanítása, s ha jól tanítanak, hatása még paedagogiai szempontból is. Tudományos intézetünk, egyelőnké mi nap eleget teszünk a népszerű természettudományi ismeretek terjesztésére; sajnos azonban, hogy a közlekedni elvárt közönség még igen csekély. Az ily olvasmányra megérdemelt nagy közönséget nevelni szintén a jövő egyik nagy feladata.

III.

Lássuk most már, hogyan függnek össze közegészségi bajaink természettudományi nevelésünk és ismereteink hiányosságával. Valamennyi tudomány többé-kevésbé összefügg egymással, de a természettudományok az egészség és közegészségtől elválaszthatatlanok, akár csak a szellemi tudományok egyes szeméi.

A királytól számított első asztal mellett Ráth Károly főpolgármester foglalt helyet fekete magyar diszöltözeten. Előtte egy gyertyavilág állt. A főpolgármester mellett Gerléczy Károly I. polgármester ült...

Uána a főváros orszgy. képviselői következtek: Darányi Ignác, Busbach Péter és Wahrman Mór. Az első sor tulsó oldalán Kemény Gábor báró miniszter ült s mellette Szilágyi Sándor, a történelmi társaság titkára.

Szemben a királyi palatán terem másik oldalán a három bíró is ült: Háynaló, Simor és Mihajlovics foglaltak helyet. Lágszíni közpönt élénken kivált az smuag is tarka diszruhák csoportjából. A főpapok mögött a Budapest jelenlévő miniszterek ülték. Az emelvény hátterét a förtendőhöz, a képviselőház résztrévő tagjai töltötték meg.

A hallgatóság minden beszédét élénk éljenzéssel fogadott s ott, ahol a király neve fordult elő, ismételve megszokotta az előadókat a kitoró tetszés-zaj.

Az emlékbeszéd után az ülést az elnök 10 percet megszakította, miután Ő Felsége a király távoznai készült.

Az ülést a királyt követő Balogh Géza érkeztével fejezték be. A tábornokok és a főpapok kíséretében elhagyta a vigadó épületét.

Az ülést a királyt követő Balogh Géza érkeztével fejezték be. A tábornokok és a főpapok kíséretében elhagyta a vigadó épületét.

Külföld.

A bolgár államcsíny által okozott bonyadalmakban újabb lényeges változás nem fordult elő. A helyzet megnyugtatóbb, s Bulgáriában még eddig teljes rend uralkodik.

Közöltük tegnapi Giers nagyfontosságú nyilatkozatát, melyben kijelenté, hogy a béke nincs veszélyeztetve s a császári hatalmak egyttműködésének elve csak megszilárdult.

Ugyanily értelemben tett nyilatkozatot most Bismarck is, ki a „Standard” berlini értesülése szerint azon reményének adott kifejezést, hogy a bolgár események a békét.

A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” pedig, a birodalmi kancellár e leginkább sugalmazott közlönye, legutóbbi cikkében azon lelkes tüntetésekre utalván, melyekben Sándor bolgár fejedelem lengyel földön részvétel, ezekből áll következteti, hogy a fejedelem személyében van valami Nemetországra néző fenyegetés.

A lengyelek lelkesedése remélhetőleg hozzájárul, hogy a fejedelem szabadelvű és ultramontán pártjai a kellő szízen tünjenek föl. Mint allegutóbbi birodalmi gyűlésben, egy most is, mint a birodalom elkeseredett ellenségei léptek föl. Akkor pártját fogták egy neptörzsnek, mely Poroszország és Németország között áll.

Mint tanuló, mint volt tanár s mint apa, ki a mai tanrendszert figyelemmel kísértem s kísértem, azon meggyőződésre jutottam, hogy az csak úgy lesz elérhető, ha kevesebbet fogunk tanítani, de jól. Non multa sed multum. S éppen így vagyunk a természettudományokkal. Jól megemésztett kevés ismeret kincs, mely sokkal többet ér az onchaonál, mely most fiatalágunk fejében kavargok.

Már pedig a természettudományi ismeretek bizonyos minimumának megszerzésére rendkívül nagy szükségünk van, mert szinte bízhetetlen, hogy mennyire hátra vagyunk e téren a művelt nyugattal szemben.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak máhforagalmi kimutatása 1886. évi augusztusában...

Vegyes közlemények. A magy. államvasutak harminchetedik heti bevételének kimutatása...

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az általa izembe vitt zágorai helyi érdekű vasút...

Budapesti gabonászs. Változatlan. A forgalom 18,000 mmásza.

Budapest, szeptember 2. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az esti tőzsdéi árfolyamok...

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Magyar aranyjárdék 6 sz., Magyar papírjárdék 4 sz., etc.

IDEGENEK NEVSORA. Fehérkereszt-szülők. Bakonyi M. birtok. N. várad. Unterreiner N. birt.

lanul magas fokot ért el. Az árnyékban 36 R fok meleg volt; a tenger hőmérséke elérte a 17-ot...

Tizenkét ház egy lakodalomért. Ösrégi, de rossz szokás a pisztolydurrogatás farsági lakodalmon...

Beleült a keserűvízbe. A „Victoria” keserűvíz-forrás, mely a budai Örmöztől van...

A franciák pápa encyclicájáról. A párisi Temps a következőket írja a pápa encyclicájáról...

Rövid hírek. A királyi várakban szerdán délután 28 területi udvari ebéd volt...

A nagy világ. Rekenő hőség az éjszakai tenger mellett. Norderneyből írják augusztus 30-dikáról...

Rövid hírek. Három stuttgarti antazó a Schreckhorn megmászásában...

Irodalom és művészet. „Petneház” Csiky Gergely közoroslólunk alkalmi szimfóniáján...

Hazánk és a főváros.

A székesfehérvári hadgyakorlatok. A felsége a király jelenlétében szerdán válték kezdeteket Pejacsevich Miklós gróf lovassági tábornok vezetése alatt...

Budavár bevételének ünnepélye Gyokronok. F. szept. hó 1-én Gyokronok is megünnepelték Budavár bevételének 200 éves fordulóját...

Névvaltoztatás. T amár egi illetőségű helyben lakó csendőr-őrmeester vezetéknévének „Lőrök”-re kért átváltoztatása...

Náv kereskedő. Gy. S. aradi kereskedő, dacára, hogy szeszre a gyengédnek nem körül kérdm...

Örült ember. Weinberger Dávid aradi fiatal embert a kórházba vitték megfigyelés végett...

Megszökött iparos-tanonc. Stankay Jenő 15 éves iparos tanuló, 83 lírtól lopott és vasútra ült, úgy el-kibajított Aradból...

Lólópa. M. hó 30-ára virradóra éj-jel, Joci Lázár szabadhelyi lakos karára 2 drb. 250 frt értékű lovat ismeretlen tettesek eloptak...

Az egyetem közgyűlése. A m. kir. tudományegyetem szerdán délután tíz órakor tartotta meg ünnepélyes közgyűlését...

A törzsi tanfolyam a hadgyimniziernek már a király által is helybenahagyott javaslat szerint...

Rövid hírek. A királyi várakban szerdán délután 28 területi udvari ebéd volt...

A nagy világ. Rekenő hőség az éjszakai tenger mellett. Norderneyből írják augusztus 30-dikáról...

Rövid hírek. Három stuttgarti antazó a Schreckhorn megmászásában...

Irodalom és művészet. „Petneház” Csiky Gergely közoroslólunk alkalmi szimfóniáján...

A feltalálhatlanok. Regény. Irta: Pernett Frigyes. (86-ik folytatás.) XXXVI. Magikus varázs alatt. „Hát ő is jobban szereti Gyula urat, mint engem?”

Hirdetmény.

Mely szerint alírott közhírré teszi, miszerint Herczeg Sulkowski József Mária ó kegyelmessége aradmegyei uradalmaiban a következő erdőterületek, illetve fatömegek adatnak el:

1. A Barakony-apátii uradalomban levő Jeruluki és Frapsinyistye nevezetű 411¹⁸⁹⁰/₁₀₀₀ cat. holdat tevő erdőterületek összes fatömege — tölgy-, kóris-, szil- és gyertyánfa állag — az 1 és 2 éves csemeték kivételével 4 év alatti teljes kihasználási kötelezettség mellett.

2. A kiszindiai és paisáni pagonyokban 22,115 db. jegyzék szerint felvett és számozott szétszórtan lévő tölgyfa, ama kötelezettség mellett, hogy a szállalás hat év alatt teljesen befejeztesék.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy 10 százalék bánompénzzel ellátott zárt ajánlatokat mindenik vételre külön alírottához folyó 1886. évi október hó 5-ig beadni sziveskedjenek, azon határozott kijelentés mellett, miszerint ajánlattevő a feltételeket ismeri.

Az adás-vételi feltételek alírottánál Aradon Batthyányi utca 24. szám alatt és Pankotán a jószágfelügyelőségnek megtekinthetők, hol egyszersmind esetleg az erdő megtekintést illetőleg is felvilágosítással szolgálunk.

Aradon, 1886. évi szeptember 2.

Tagányi István,

herczeg Sulkowski József Mária magyarországi vagyonának hatóságilag kinevezett gondnoka.

540—2.3

CACAO
CHOCOLADE

VICTOR

SCHMIDT & SÖHNE

melyek az első bécsi konyhaművészeti kiállításon a legmagasabb díjjal, a kitüntetés oklevéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott védjegyük és cégük alatt valódiak. Kapható minden hírneves kereskedő urnál és csemegekereskedőnél, Aradon

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.

Victor Schmidt & Söhne,

es. kir. orsz. enged. gyárosok.

Gyár és központi szétküldési hely: Bécs, IV. Allegeasse, Nr. 48. (a déli vasút mellett.)

Árlejtési hirdetmény.

A Nagyméltóságú Közmunka és Közlekedési m. kir. Ministerium 1886. évi augusztus hó 18-án 29,447 és 30,153 számok alatt kelt rendeleteivel három rendbeli építkezést kegyeskedett engedélyezni, és pedig:

I. Kelmák községénél egy lábazati kőhanyás és részű követéből álló 1132 m. hosszú partvédmű 19,866 frt 32 kr költséggel.

II. Hosszuszó felett a régi mészkemenczéknel ugyanoly alaku 620 m. hosszú partvédmű 10,448 forint 23 kr költséggel.

III. Lippa községénél ugyancsak ily alaku 338, m. hosszú partvédmű 16,370 frt 71 kr költséggel.

A fentemlített munkálatok fogantatására czéljából az 1886. évi szeptember hó 15-ik napjának d. e. 10 óráján az aradi m. kir. folyamterméni hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtására vonatkozó, az engedélyezett költségek után számítandó s részletes feltételekben körölt 5 %-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Minden építkezésre külön-külön ajánlat adható be az illető építkezési hely megnevezésével.

Egyesített ajánlat két vagy mind a három építkezésre is elfogadatik.

Az ajánlatban kiteendő, hogy az illető az építési helyet, a tervet és a részletes feltételeket ismeri.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. folyamterméni hivatalnál (Arad, 5z-utca 27-dik szám) a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Aradon, 1886. augusztus hó 28-án.

A magy. kir. folyamterméni hivatal:

Juventius Antal,

kir. folyamterméni.

649—886. sz.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. vallás és oktatási ministerium az 1886. évi márczius hó 31-én kelt 7696. sz. rendeletével a gurbai gör. kath. pap laknál teljesítendő javítási munkák összes helyreállítását 1060 frt 67 kr. összeg s 100 kézi és 9 igásnapszám erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítására czéljából az 1886. szeptember 9-ik napjának d. e. 10 órájára az aradmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végre hajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 10 százaléknál nagyobb bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1886. augusztus 25.

539—2.3

Az aradmegyei kir. államépítészeti hivatal.

5416—1886.

Árverési hirdetményi kivonat,

Az aradi kir. tvszék mint tikkvi hatóság közhírré teszi, hogy az uj-panáti gyámpénztár végrehajtónak Reisz József végrehajtást szenvedő elleni 300 frt 58 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. tvszék területén lévő Uj Panáton fekvő, az uj-panáti 255. sz. tjkvben A18—13. alatt felvett ¼ kül-állományu földnek Reisz Józsefet illető fe lére az árverést 1156 forintban ezennel megállapított kikiáltási árral elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az f. é. szeptemberhő 14-ikén, d. e. 9 órakor Uj-Panát községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhő 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadéképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsszolgáltatni.

Kelt Aradon, a kir. tikkvi tvszéknek 1886. évi júniushó 5-ik napján tartott üléséből.

Az aradi k. tvszék, mint tikkvi hatóság.

541—1

Szabadhely község jegyzői irodájában

egy jegyzői irnok
azonnal alkalmazást nyerhet.

Konopán Miklós,

535—3.3

jegyző.

Az aradi piacon
hallatlan csoda!!!

Női ingek 65, 80, 90, 1.80 krig.
Eji corsetták 65, 75, 90, 1.80-ig.
Fehér alszoknyák 90, 1.—, 1.20 frtig.
Férfi ingek cliñon, pique, kreton vagy oxford 1.—
1.10, 1.20, 1.40, 1.60 frtig.
Férfi harisnyák párja 8, 10, 12, 15, 40 krig.
Gyermekek harisnyák 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25, 30-ig
Női harisnyák fehér és színes 15, 18, 20, 25.
Kretonok és szattonok 16, 18, 20, 25.
Koczkas és színes szövetek 16, 20, 25.
Férfi kalapok legújabb divatnak 1.20, 3.50-ig.

Gyermekkoscsk, kézi kosarak, utazó bőröndök, nap- és esőernyők, sétatálcák, nyak-kendők, keztyűk, paplanok, asztalneműk, ággytakarók, gyermekruhák legújabbak nagy választékban és meglepő olcsó áron kaphatók.

Kilényi Adolf

Aradon, főtér 20. sz. a., a „Kék golyó“-hoz

Mérték szerint legújabb, általam előmutatott minták után 8 nap alatt készíttetek fehér és színes

ingeket,

a melyek azért előnyösebbek a már kézen raktáron tartott ingeknél, mert mindenki a maga izlése és megjegyzése szerint tökéletesen testéhez álló inget jutányosan megszerezheti, ugyszintén

LÁBRAVALÓKAT.

Tisztelettel

ERNYEI GYULA,

a „zöld papagályhoz“ Aradon.

712—1886.

Árlejtési hirdetmény.

A város által tartott lovak és bikák ellátására 1886. évi november 1-től 1887. év végéig szükséges mintegy 400 mtr. mázsa szalma szállításának elvállalása iránt f. é. szeptember 7-ik napján, d. e. 10 órakor árlejtést fog a gazdasági szék tartani Kikiáltási ár mtr. mázsaankint 1 frt 15 kr. Bánompénz 46 forint. Árlejtési lehet szóval vagy a szóbeli árlejtés megkezdése előtt benyújtandó írásbeli zárt ajánlatokkal, mely utóbbiakhoz a bánompénz melléklendő, s melyekben kifejezve kell lenni, hogy a vállalkozni kívánó a feltételeket ismeri és elfogadja. A feltételek előzőleg is Parecz István tanácsnok urnál megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1886. augusztus 31-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos,
aljegyző.

710—1886.

Árverési hirdetmény.

A város tulajdonához tartozó, Barbus dülöbéli 40 hold földnek 1886. évi október 1-től 1892. évi szeptember végéig leendő bérbeadása iránt f. é. szeptemberhő 7-ik napján, d. e. 10 órakor árverést fog a gazdasági szék tartani. Kikiáltási ár egy évre holdankint 9 frt. Bánompénz leteendő 36 frt. Árveréni lehet szóval, vagy a szóbeli árverést megelőzőleg benyújtandó írásbeli zárt ajánlatokkal, mely utóbbiakhoz a bánompénz melléklendő s melyekben kifejezve kell lenni, hogy a bérletni kívánó a feltételeket ismeri és elfogadja. A feltételek előzőleg is a gazdasági szék elnökénél, Parecz István tanácsnok urnál megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1886. évi augusztushó 31-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos,
aljegyző.

SZÉCHENYI IRODALMI INTÉZET

ARADON.

(Nyomda: megyeház-utca. Iroda és kiadóhivatal: főtér, Neuman-ház.)

Elvállal mindennemű családi, magánügyi, kereskedelmi, hivatalos és egyéb

NYOMTATVÁNYOK

elkészítését, gyors, pontos és csinos kivitelben, mérsékelt áron.

Az intézet irodájában (főtér, Neuman-ház) elő lehet fizetni az

„ARADI KÖZLÖNY“

ezimű napilapra, megjelen mint a fővárosi lapok, hétfőn és ünnepek utáni napokon is. A „Gombostű“ ezimű havi közlöny az „Aradi Közlöny“ előfizetőinek díjmentesen jár.

Kiadásában kapható Petrovszky bíró ur „A közigazgatási törvények és rendeletek“ cz. műve, egy füzet ára 80 kr., továbbá az

IPARTÖRVÉNY

és az összes idetartozó rendeletek legteljesebb kiadása, ára 40 kr. (Ép most jelent meg.)

Az iskolai év kezdetével különösen figyelmezteti alólírott intézet a t. cz. szülőket és érdekelteket

iskolaszereinek,

ugymint: papír, toll, tenta, porzó, irón, tolltartó, tentatartó, tentaszárító, könyvbőrök, szijak, füzettakaró mappák,

Iskolatáskák, rajzeszközök,

(rajzpapír, deszka, rajzminták, czirkalmok, sat.) notesek (zseb-jegyzőkönyvek), táblák, kések, tentatartók, vonalzó, zsinégtartó,

csinos kiállítású írófüzetek,

sat. sat. dus raktárára.

Ugyanott mindennemű papír, író- és rajzszerkek, valamint beadványi bélyegek és postai értékjegyek kaphatók.